

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden; vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " 4.50
za četrt leta 1.50; " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglasil in oznanila se račune po 8 nov vrnitca v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana javna zahvala, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano kar nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprite reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinstvo je moč.

Nevarne izjave.

I.

Čestokrat smo že pomohli pero, da odgovorimo v nemškem jeziku izhajajočemu in slovenske koristi zastopajočemu listu „Süddeutsche Post“; a vsikdar smo je odložili zopet, misleči si: pustimo in potrpijmo, saj imamo prask več kot dovolj; izogibajmo se polemiki mej domačimi listi, če je le mogoče!

Ali takih nazorov, kakoršne razvija ta list v svojem uvodnem članku z dne 2. novembra, vendar ni smeti presirati in tolerirati (trpeti). Nismo nasprotniki oportunistu; prepričani smo celo, da je zdrav oportunizem — da se namreč vsak korak, kojega namerujemo, stori ob ugodnem in primernem trenutku — neobhodno potreben za politika. Ali zapirati si pot do vsakega odločnega delovanja ter neprijateljcem pokladati argumente tako rekoč na jezik, a kojimi argumenti merejo potem pobijati naše najskromnejše zahteve, to vendar ne gre: tako daleč ne sme segati oportunizem! Še pred par dnevi pogrevali so nemški listi basen o velikanskih pridobitvah Slovencev za časa Taaffejevega sistema ter so nas zajedno prijeli trdo, kaj da neki še hočemo! In pri tem so se izrečno sklicevali na nepremišljene izjave v „Süddeutsche Post“. Nadejamo se, da smemo reči: nepremišljeno, kajti bolelo bi nas, ako bi morali misliti, da je preračunjena in da ima svoje posebne namene take, za naše sedanje političke odnose neprimerna in pred vsem neslovenska pisava.

Sploh se nam dogaja čestokrat, da smo v zadregi, kam bi prav za prav dejali ljubeznjivo našo „Süddeutsche Post“; kajti v mnogokateri številki tega lista je možno opaževati teorijo dvoje duš. Kar napiše Peter pametnega v dopisu, to podira Pavel v potu svojega obraza v uvodnem članku.

Odgovarjati hočemo torej spódnještajerskemu listu. Odgovarjali pa ne bomo v tistem zaničljivem in prezirljivem tonu, kakor je to storila proti nam „Süddeutsche Post“ že parkrat. Mi spoštujemo vsako menenje, tako tudi nje, zahtevamo pa, da se spoštuje tudi našo. Mi stojimo na stališču, da nam je svrha vsem jednaka; le glede poti, kako priti do te svrhe, nismo jedini. Čemu se torej posluževati tiste odurne pisave v zlogu nekdanjih šomaštrov? Ona se ogreva za Hohenwartov klub, v interesu naroda slovenskega, kakor pravi; mi bi bili za jugoslovanski klub, pa tudi — vsaj po našem prepričanju — v interesu istega naroda slovenskega. Cilj nam je torej jeden in isti; in ker se borimo za isti cilj, moramo le obžalovati tisto bahatost, ki se le prepogosto šopiri po uvodnih člankih mariborskega lista.

Sedaj pa treba, da se povrnemo k uvodnemu članku, omenjenemu začetkom tega spisa. Povejmo najprvo na kratko misli in nazore gospoda člankarja! Čujte torej!

Vladi je le ljubo, ako se ohrani Hohenwartov klub in ne nameruje nikakor nasprotovati strankam, zastopanim v tem klubu; vladi ni prijetno, da mora biti na uslugo nemški levici; na Moravi se širi sicer opozicijsko mišljenje,

a on (člankar) se ne spominja na katero naredbo vladino iz novejšega časa, ki bi bila naperjena proti moravskim Čehom; neprilike, o kojih tožijo Moravci, so iz prejšnjih dob in ne izvirajo iz dobe sedanje vlade; opozicijsko mišljenje na Moravi je le sad mladočeske agitacije; moči konservativnega kluba ni smeti iskati v številu njega članov, ampak v vzajemnosti njega načel: krščanstva, avtonomije in jednako-pravnosti; tudi glede na kranjske Slovence ni opasiti ničesar, kakor da bi hotela vlada proti njim postopati; pač pa je opravičena tožba, da vlada dopušča, da še vedno obstoje stare neprilichnosti; a to napako je imel sistem Taaffe-ov od prvega začetka; da nas vlada včasih proti svoji volji prime nekoliko trdo, na tem so krivi naši ljubi bratje ob Moldavi; v Avstriji se niti ne da misliti vlada, ki bi mogla hoditi z Mladočehi; opozicija bi nam zadela hude rane, dočim vendar napredujemo in se ojačujemo polagoma pod varstvom tega sistema.

Tako člankar „Süddeutsche“. Vse njega modrovanje bi se dalo izraziti s par besedami: vlada je nedolžna kot novorojeno dete, na vsem je kriv le narod česki, ki je bil toli nespameten, da si je izvolil Mladočeha svojimi zastopniki. Ali, ljuba duša, vprašamo te: zakaj se pa ni vlada resno potrudila, da izvede svoj lastni program, da izvede obečano jednako-pravnost, takrat, ko jej je bila vsa složna desnica na uslugo, ko so Staročehi zastopali narod česki, ko Mladočehi še niso kalili vladinih vodá? Zakaj ne? Veste zakaj: ker ni hotela, kakor še danes noče, ker tudi tega nikdar resno namerovala ni.

Opozicijsko mišljenje v národu českim ni sad mladočeske agitacije, ampak moč Mladočehov je naravna posledica vladine, Slovanom neprijazne politike. Tudi to ni res, da hote Mladočehi opozicijo za vsako ceno.

Všed nam je, da moremo v tem pogledu navesti besede staročeske „Politike“, ki piše dne 5. novembra 1892: „Zastonj smo pričakovali, da se izvrše obečanja prestolnega govora z leta 1879; zastonj so česki poslanci v državnem zboru kazali največjo potrpežljivost in zmernost: grof Taaffe se niti ni zmenil za to, da izvede jednako-pravnost. V svojih nadah prevarjeni in v svojih čutstvih žaljeni národ odposlal je druge zastopnike v državni zbor z izrečnim naročilom, da stopijo v opozicijo, ako vlada ne zapusti poti, koja je nastopila že popred in ako ne izvrši svoje dane obljube. Mladočehi niso namerovali stopiti v opozicijo za vsako ceno. Še dne 1. t. m. izjavil je dr. Herold pri sestanku zaupnih mož, da so bili s prvega zmerni, in da nikakor ni bilo določeno, zapustiti popolnoma oportunistko politiko. Grof Taaffe je bil prepričan, da jim takoj zamaši usta s tem, da jih osami. To je bila huda pogreška. Vlada naj bi ne bila pozabila, da je prav za prav ona sama Mladočehom gladila pot v državni zbor in ni smela pozabiti, da so oni na vse zadnje vendar-le zastopniki národa českega.“

Ta izjava staročeskega lista — torej nesumne priče — pove jasno, da je le sistem kriv na vsem, ne pa Mladočehi. A v posebno zadovoljstvo nam je, da je „Politik“ izrekla pametno besedo, koja smo tudi mi naglašali že čestokrat: da so Mladočehi na vse zadnje vendar-le zastopniki národa českega. To naj bi si zapomnili gospoda v Ljubljani in v Mariboru! Ako že ne morejo ali ne marajo hoditi žnjimi, ali tisto bagatelizovanje in zasramovanje Mladočehov, kakoršno je v navadi po nekaterih slovenskih listih, se ne da opravičiti. Mladočehi so pravovljajni zastopniki národa českega in kdor zasramuje njih, zasramuje zajedno najimovitejše, najnaprednejše in najzavednejše avstrijsko-slovansko pleme. „Süddeutsche Post“ vsepela se je do smelega trditve, da mladočeski zastopniki ne umejo drugzega, nego zmerjati. Da ovržemo to trditve, ne treba drugzega, nego da se sklicujemo na častno, da tudi za trenotek brezvpešno postopanje mladočeskich delegatov. Ti poslednji so dokazali na neovržen način, da umejo tudi kaj drugzega, ne pa samo zmerjati. Staročeski listi so jim izrekli svoje priznanje, vsi hrvatski listi so bili kar navdušeni, iz daljne Francoske so jim prihajale čestitke in celo nemški listi so opustili tiste svoje znane dovtype: le naši slovenski listi nimajo dobre besede za zastopnike bratskega národa, le ti listi smatrajo za svojo rodoljubno dolžnost, psovati Mladočeha in jih ovajati na vgoraj in na široko. Dá, ovajati! Nedavno se smo čitali v nekem slovenskem listu, da Slovenci ne moremo z Mladočehi, ker ti poslednji ne spoštujejo črnorumenih mej in spravljajo koristi države v nevarnost. Če to ni denunciacija najgrše vrste, potem res ne vemo, kaj je vohunstvo. Narod česki je odločen, Slovenci so baje za oportunizem; dobro: ali v tem ne tiči usrok, da jih pred svetom ovajamo kot veleizdajnike in upornike. Take izjave so zelo nevarne za nas same v trojnem pogledu: ker izpodkopujejo ugled bratskega nam národa, na kojega se moremo opirati mirno vestjo; ker uničujejo v tem národu zaupanje do nas in ker širijo v našem lastnem národu krive pojme o namerah národa českega!

Gospoda naj bi mirno in dostojno izražali svoje pomisleke proti taktiki Mladočehov, a izogibali naj bi se žaljivi pisavi, koja je morda na mestu v kakem židovsko-liberalnem listu, ki pa ni nikakor dostojna glasila národa slovenskega. Izogibajte se torej izjav, ki utegnejo postati zelo nevarne za Čeha in — za nas!

Spomenica

hóteljérjev in gostilničarjev tržaških v zadevi točarine (dazio d'educilio), sestavljena po odvetniku dru. Mateju Pretnerju ter predložena visokemu c. k. finančnemu in ministerstvu notranjih zadev.

(Dalje.)

Tako je tudi z utihotapljanjem; težko da bi se kedaj bolje izplačalo, nego sedaj

pri visoki točarini. In res ni težko, izogniti se točarini! Najeti zasebniki kupijo za gostilničarje večje množine vina, od katerega se plača le uvozni davek, in je prepuste potem gostilničarjem, da je točijo brez točarine. To ni težko in se dogodi često. In kdo nadzoruje vino, koje za svoj dobiček razprodajajo zasebniki brez točarine in v malih partijah.

V teh pogledih je popolnoma brez vsake koristi upravna in nadzorovalna komisija mestnih dohodkov (Comitato d'amministrazione e sorveglianza dei civici dazi) ter nje mnogobrojno osobje.

Nam pa se vidi uprav delovanje te komisije in nje nadzorovalnega osobja zopet usrok, radi katerega zahtevamo, da se odpravi točarina z vsi nje pritlikino.

Obilica sitnosti in neprijetnosti, koje prouzroča gostilničarjem točarina: da morajo hraniti svoje lastno vino pod pečatom te komisije; da jim je prepovedano razpolagati z vinom brez dovoljenja te komisije, da jim je po tej komisiji omejena lastnina vina in hišno pravo — to dela to komisijo neznosno. Nепretřna sekvestracija, pod kojoj so gostilničarji radi točarine, se ne da spraviti v sklad z lastnino in osobno svobodo, in ne bodemo mirovali, dokler se ne rešimo teh spon.

Mi menimo torej, da z odpravo točarine se ne uvedejo, ampak odpravijo zlorabe, — ker postane vino po gostilnah ceneje in se ponarejenja in utihotapljanja ne bodo več tako izplačevala kot dosedaj pri visokem obdačevanju —, ter da se vsa gostilničarska in pivničarska obrt reši velikega bremena.

Kar se pa tiče nadzorstva na meji užitninskega obseja mestnega, menimo, da je, odkar je v rokah države, velike bolje, nego mestno užitninsko osobje kolikor se dostoja organizacije, discipline in višje kakovosti in da zadošča to nadzorstvo v zabranjenju utihotapljanja vina. V teh pogledih se nam vidi neopravičena nezaupnost, koje kaže do c. kr. finančnih organov mestni upravni odtsek v svojem že omenjenem poročilu.

Pri teh odnošajih se nam usiljuje misel, da slavnemu mestnemu svetu ni toliko na tem ležeče, da se zabranijo zlorabe, ampak na tem, da se ohrani mestno osobje (nad 70 služabnikov), nameščeno za nadzorovanje točarine. Mej uzroki, koje navaja poročilo proti odpravi točarine, je tudi eksistencija tega osobja. In kakega osobja!

Visoka c. kr. finančna uprava pozna mestno osobje, nameščeno pri vinski užitnini; povodom odprave proste luke ni mogla niti vprejeti veliki del tega osobja radi slabe in nezadostne kakovosti; a od tistih, koje je takrat v sprejela ter uvrtela v c. kr. finančno stražo, morala je pozneje mnoge zopet odpustiti, ker so bili neporabni in celo nevarni. Mnogi mej tem osobjem so došli od onkraj italijanske meje ter so se namestili za izvestne namene, ki so veliko bolj v zvezi s koristnimi nego s koristmi užitninske uprave.

In radi ostalega tega osobja, kojega je občina po odpravi proste luke obdržala

v svoji službi radi točarine, naj bi še nadalje ostajala točarina!

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor. Dne 5. t. m. sešel se je zopet državni zbor. Še pred malo dnevi se je govorilo, da odstopi dosedanji predsednik zbornice — 82letni dr. Smolka — in da izvolijo na njega mesto levičarskega odličnjaka barona Chlumetzkega. Ker pa je dr. Smolka, čil in zdrav, zopet prevzel predsednišvo, kaže, da ostane za sedaj vse pri starem.

Koj prva seja bila je zelo zanimiva, ker sta bila v obravnavi važna predmeta. Gospod finančni minister baron Steinbach predložil je zbornici državni proračun za leto 1893. Proračun kaže: Skupno potrebščino 808,684,794 gl. — 22,376,181 gl. več, nego lani. Pokritje za te potrebščine znaša 609,572,085 gl., torej bi bilo prebitka 887,291 gold. Proračun kaže torej prebitok, če tudi neznoten; državna uprava sme torej zadovoljna biti. Drugače davkoplačevalec. Temu daje pač misliti istina, da se je potrebščina za leto 1893 povečala za ogromno svoto nad 22 milijonov. To daje misliti, smo rekli, in se ne čudimo, da sam g. finančni minister ni bil prav vesel svojega proračuna. Ali kaj bo še! Naglašajoč stalno naraščanje ekstraordinarija vsled vekšajočih se potrebščin za vojsko rekel je namreč gospod minister, da to vekšanje potrebščin za vojsko ne prestane, dokler bodo trajali sedanji politički odnošaji. Pri tem je vskliknil g. minister, da je vse zastoj bojovati se proti naraščanju izdatkov za vojsko. Tako gospod minister. Te izjave gospoda barona Steinbacha so vsakako v veliko zadoščenje toliko sumničnim in obrekovanim nasprotnikom sedanjih mednarodnih odnošajev evropskih, oglasivšim se letos v avstrijski delegaciji. Govoreči o evropskih odnošajih mislimo seveda v prvi vrsti trovezgo, glede katere wicr v božjem imenu verujemo, da jej je namen vzdržati evropski mir, ali — kakor nam je jasno povedal gospod finančni minister — presneto drag mir. Izjava gospoda ministra je markantna na dve strani: da so vojaške potrebe vzrok vsakoletnemu naraščanju proračuna in pa da se vojaške potrebščine ne zmanjšajo, dokler bodo trajali sedanji politički odnošaji. Lep izgled v bodočnost, zares!

Drugi zanimivi predmet v tej seji je bilo razpuščenje mestnega zastopa liberškega. Posl. Plener in tovariši — nemška levica — so interpelovali v tej zadevi, a Barenther in tovariši — nemški nacijonali — so predložili nujni predlog: vlada naj kar prekliče naredbo namestništva českega, s katero se je razpuštil imenovan zastop. Po takem se ni sta mogla zjediniti oba nemška oddelka: ubrala sta vsak svojo pot. Jedni interpelujejo, drugi so pa prijeli vlado kar za vrat: prekliči, kar si storila! Na interpelacijo g. Plenerja in tovarišev je podal gospod ministerski predsednik prečuden odgovor —, da za sedaj, dokler se ne doženejo poizvedovanja, ne more nič odgovoriti. V kratkem odgovoru grofa Taaffe-a je bilo znamenito le zatrdilo, da naredba namestništva ni bila naperjena proti „nemškemu značaju“ mesta liberškega. Radi verujemo, ekscelencja! Na to se je vnela zelo viharna debata, v kojoj se pa desnica — izvzemši Mladočehe — ni mešala in so se prav pošteno praskali mej seboj nemški liberalci in nacijonali. Utemeljajoč svoj predlog očital je posl. Barenther vladi, da ni utemeljila svoje naredbe s činjenicami. Posl. Prade je očital namestniku českega, da nima zmožnosti objektivno so-

politične nazore nemškega naroda, da se je vzgajil v stanovskih predsodkih ter da goji jednostranske političke nazore. Razpust zastopa liberškega je čin nasilstva. Mladočeh dr. Engel je izjavil, da njegova stranka želi pojasniti v tej zadevi tembolj, ker vlada proglašala Liberec kot čisto nemško mesto. Zato pa bodo njega somišljeniki glasovali za Barentherjev predlog, koji naj bi se izročil posebnemu odseku v proučenje in poročilo. Vodja nemške levice, poslanec Plener, se je izvijal v svojem govoru na vse strani, da bi ugodil stališču nacijonalcev, zajedno pa da ne bi zadel vlade. A slabo jo je pogodil. Iz ust Steinwenderja moral je čuti besedi: Hofmeisteri in Denunziation! Posl. Vašaty je govoril česki. Govoreč o nasilstvih liberških Nemcev proti Čehom je rekel, da je to sramota za Avstrijo. Na interpelacijo česko radi českih manjšin grof Taaffe ni odgovoril, pač pa je hitro ustal, ko mu je Plener vrgel košček papirja. Grof Taaffe je govoril neresnico rekoč, da je Liberec nemško mesto. Slednjič je vskliknil govornik: „To je kapitulacija pred nemško stranko in nemško-narodnim mišljenjem. Avstrija si sama koplje grob, a grof Taaffe je prvi grobokop!“ Dr. Lueger pravi, da za tem razpuščenjem tiči kak stankarski uzrok. Govornik je primerjal patrijotizem v Avstriji s patrijotizmom na Ogerskem. Tam (na Ogreskem) niso razpuštili mestnega zastopa, ki je imenoval diktatorja Košuta častnim občanom. Tam sramote spomin na zasluzne može, ki so umrli za cesarja in državo. Gospodom ministrom treba dokazati, da beseda „patrijotizem“ mora imeti enako veljavo za Avstrijo in Ogra. Ako je levica res nezavisna, mora glasovati za predlog nujnosti, če pa ne glasuje sanj, je pokazala, da se je mestni zastop liberški razpuštil v nje interesu. To je raskočilo g. Plenerja, kajti mož se je branil na to z vsami štirimi proti menenju, kakor da bi se bilo dogodilo v sporazumljenju s nemško levico. Škoda, da gospodi nikdo ne vuruje! Za Plenerjem se je še oglasil Steinwender, da pove Plenerju par mastnih. Pri glasovanju odklonil se je Barentherjev predlog nujnosti s 144 proti 58 glasom.

Znani predsednik višjemu deželnemu sodišču graškemu, vitez Wasser, je torej šel v pokoj. Na njega mesto pride predsednik deželnega sodišča graškega, grof Gleispach. Zadeva ta je za Slovence velike važnosti, kajti graškemu višjemu sodišču pripadajo Koroška, Kranjska in Spodnještajerska. Kot poslanec deželnega zbora štajerskega — od 1878 do 1883 — je bil novi predsednik član liberalne stranke nemške. Bližnja prihodnost nas pouči, kako bode postopal na novem mestu svojem. Gorje nam, ako bode pobiral stopinjice za svojim prednikom!

Nadškofom v Olomucu je izvoljen kancelar olomuške nadškofije dr. Kohn.

Iz Budimpešte je došla vest, da je ministarstvo Ogersko odstopilo. Opozicija je torej dosegla svoj namen in madjarski šovinizem triumfuje na vsej štiti. Njegovo veličanstvo je poverilo padše ministarstvo, da vodi nadalje svoje poslove, dokler se ne imenujejo nasledniki.

Vnanje države.

Pri volitvah v italijanski parlament zmagala je vlada sijajno in bo imela ogromno večino. Republičanski radikalci so propadli popolnoma.

DOPISI.

Z Greta, dne 5. novembra (Izv. dop.) Poizvedeli smo, da je neki mladi uradnik dne 3. novembra t. l. poklical na magistrat nekatere matere ter jih pozval na odgovor, zakaj so svoje otroke vzele iz italijanskega vrta na Greti ter jih vpi-

sale v slovenski. A matere te odgovorile so tako, kakor mora odgovoriti vsaka pametna in skrbna mati. „Ker smo me gospodinje svojih otrok in ker smemo po takem svoje otroke dati tja, kjer jim, po našem prepričanju, bolj koristi.“ Mi pa vprašamo: kdo je pooblastil dotičnega gospoda, vti-kati se v družinske, tuje zadeve? Od kdaj ima mestna oblast pravico višjega varuštva, kakoršno pristoji le sodišču? In slednjič, ali gospoda ne poznajo glasovitega §. 19, ki se glasi: Ogni singola nazione ha l'inviolabile diritto di conservare e coltivare la propria nazionalità ed il proprio idioma etc.“ (Vsak narod ima neotakljivo pravo, hraniti in gojiti svojo narodnost in svoj jezik.) Naj le kdo poskusi pozvati kako italijansko mater, da vpiše svojega otroka v nemški, ali pa nemško mater, da ga vpiše v slovensko šolo! Po-vedali bi mu kmalu, koliko je ura bila. Le slovenske matere da bi morale molčati k vsemu! To vender ne gre!

Vprašamo nadalje: ali ne pomislijo gospoda, da morajo matere valed takih neopravičenih poklicev pustiti otročiče na domu brez varuha, a moža-delavca brez kosila? Naj pa le te matere poskusijo prositi za kako pomoč, odgovore jim izvestno: Benedette da Dio! voi non siete Triestine, siete da Postojna, Senozec; domandate la vostra comune!

Čujemo nadalje, da je dotični gospodič pretel materam, češ, da bodo še jokale, ter je zahteval, da pošljejo druge svoje mlajše otroke v italijanski šolski vrt na Greti, kjer dobe tudi kosilo.

Po kaki božji ali človeški pravici sme vsakdo, ki se mu zljubi, pretiti na tak način našim materam? Mati desetoro otrok je bitje, kateremu bi moral tak mladenič poljubiti roko.

Jezil se je gospodič tudi zato, da omenjene tri matere — jedna Krašovka, druga Brkinka in tretja Gretarica, hči slovenskih starišev — ne umejo in ne govore italijanski. Ali vender imenujejo „Cittadino“ in družba uprav te matere: „le madri della nazionalità italiana“ — in njihove otroke: „Le nostre creature“.

Konečno nam je še naglašati, da je letos imel 22, v italijanski vrtec na novo vpisanih, 17 otrok slovenskih starišev. Sploh je vital. vrtou na Greti 90 odstotkov slovenskih otrok.

Iz Nabrežine, dne 2. novembra. [Izv. dopis.] Naše pevsko društvo razvija se kaj lepo; članov ima, kakor smo vam že poročali, 60. Mej temi je 20 izvršujočih članov in 40 podpornikov. Pevske vaje vrše se redno dvakrat na teden. Navdušenje naših pevcev je vidno ter upati je, da dosežemo v kratkem prav lepih uspehov. Ker imamo v našem zboru dokaj dobrih in izvežbanih pevcev, tako, da bi lahko nastopili takoj, namerovali smo prirediti v kratkem ustanovno veselico. Radi tukajšnjih lokalnih razmer, ki pa niso v nikaki direktni zvezi s društvom (tako n. pr. radi nabave potrebnih prostorov v gostilni g. župana Tanceta), opustiti smo morali to misel in se bode omenjena veselica tem sijajneje vršila začetkom meseca januarja.

Namen našemu pevskemu društvu je hvalovreden na vse strani, kajti gojila se bode slovenska in slovanška pesem, in tudi cerkvenemu petju bode obračalo vso pozornost svojo. Društvo si utegne torej pridobi velikih zaslug za cerkveno in narodno petje. Skrbelo bode tudi za mladi pevski naraščaj ter se otvori poseben oddelek, kjer se bode poučevala teorija in praksa za začetnike. Z ozirom na te plemenite namene našega društva se nadejamo, da se tudi mej podporniki ohrani tisto navdušenje kakor je sedaj. A ne le sedanji podporniki naj ostanejo zvesti, ampak želeli bi bilo, da se jim pridružijo še drugi.

Odbor društva se je konstituiral nastopno: Predsednik: župan I. g. Tance; podpredsednik: I. v. a. Resman; tajnik

in društveni pevovalja: Josip Čerin; blagajnik: Ivan Caharija; odborniki: Silvester Caharija, Josip Caharija, Ivan Gruden, Martin Pertot in Andrej Štupica.

Že imena članov odborovih nam jamčijo vspešni razvoj društva.

Iz Vipave. [Izv. dopis]. Glede imenske besedice k novemu denarnemu drobižu osmeljujem se sledeče izvestiti: Krajcarji se ne more imenovati nov drobiž tudi zaradi skrajševanja v pravopisu; nastala bi zmešnjava. Tudi če se krono skrajšuje s krn se n leško zbrise; goljufija je dovršena. Ali naopak: krajcarji se spremene v krone, ako se primetne k r o n. Vinar (Wiener), dunajski denar, ni naša beseda; samo dunajski denar pa ne sme biti, ta je vseh avstrijskih narodov. To je tako malo umestno, kakor če se reče dunajska država mesto astrijska. Belič bakrenemu (rujavemu) drobižu ne priličuje; potem bi bil tudi kotel belič, ker je bakren. En novičič, dva novičiča, trije novičiči; to ime se drugih Slovanov ne prime razen Hrvatov. Italijanski sold in centesim nam ne ugaja; pfenik še manj. Stotica in stotinka imati svoje posebno opravilo v računstvu; nobena od teh ni primerna in sposobna v dotični namen.

Za drobižno edinico trebamo bolj primernega in pripravnega besednega imena. Čemu bi tudi brezpotrebno zamenjavali slovanška usta v tuje besede?

Jezik, s kojim največji slovenski narod na svetu slavi in kliče Božje ime, naj se glasi tudi v denarnih imenih in sicer uzajemno za vse Slovane enako. Posebno bo to nam avstrijskim Slovanom dobro služilo. Tako domače uzajemno poimenovanje je tudi zaradi tega važno, ker prihaja premnogokrat na jezik, osobito v trgovinskem prometu.

Pri velikem bogastvu našega jezika, bilo bi tudi sramotno rabiti v ta namen tuje jezikovo orodje.

Pred seboj imam slovarje slovenskih jezikov; te prelistujem sem in tja, a na-posedl mi zabliane v spomin nujna potreba, da vzraste iz vseslovanškega sto pripravna besedica, po ustrojstvu, pomenu in veljavi glaseča se kot del celote. Ta samovzrasla besedica zove se „stotójka“ po svunanji obliki skorej kakor kopejka; samo, da ima poslednja trikrat večjo veljavo od prve. Stotójka je istočno, kar Italijanom centesimo. Naša vseslovanška je blagoglasna in prijetna v izgovoru. Nikakor ni novoskovana, nego samovzrasla mladitica iz bogatega jezikovega zaklada, imajočega čudovito sposobnost k premnogoličnemu razvoju.

Omeniti je, da se stotójka v sklanjavi za cel slog zmanjšuje, n. pr. pet . . . deset . . . stotejk; pri starih imenih pa za cel slog podaljša, n. pr. pet . . . deset . . . krajcarjev, vinarjev, soldov itd. Tako ima stotójka v tem oziru pe vseh straneh prvenstvo. Brez niskega ni visokega. Kar je narodu lepo in dobro, to je tudi božje.

Pregovor veli: Kdor resnico gode, temu gosli na glavi razbijejo. Resnica pro-dere le po hudem boju in dolgotrajnem dokazovanju. Tudi zaradi stotójke se izvestno oglasijo protivniki iz tujega in domačega tabora; to nas naj ne oplaši, nego ohrabrimo se, idoč za pravo, uzajemno besedico — do svrhe. Ljudstvo se počasi besedice priučil kakor vsake druge novosti. Nadejati se je, da prav zaradi tega nedolžnega, povsem pa koristnega poimenovanja ne nastanejo hude sape; čeprav sti kopéjka i stotójka vidi deti kakor dve slovenski sestrici.

Kar je uzajemno — naše, nam ogreva srce in nas oduševljuje do plemenitih uzorov.

S to mojo mišljenko strinjajo se sovršeno tudi tukaj moji gg. prijatelji.

Govoril sem besedo, da so dobri nazori oživotvorijo.

Gospod urednik! prošim blagovolite te vrstice priobčiti v Vašem cenjenem listu, da se še kdo drugi v tej okolnosti oglasi. (Glej notico „Stotinka“. Op. ur.)

Različne vesti.

Državni zbor je imel včeraj zopet sejo. Sklenili so, da se tudi letos pri proračunski obravnavi poslužijo skrajšanega postopanja. Posl. Burgstaller in Luzzatto sta zahtevala, da ministerstvo odgovori na neko že staro interpelacijo, zadevajočo zvezo mesta tržaškega po železnicah. Posl. Biankini je interpeloval radi bede, nastale v Dalmaciji vsled vinske klavzule; posl. Perić radi prepovedi hrvatske trobojnice s grbom trojedne kraljevine; poslanec Dipauli radi obravnave Italije o viniki klavzuli. Na interpelacijo posl. Bartolija je odgovoril gospod minister za trgovino, da uprava državnih železnic niti od daleč ne misli na to, da bi v Istri dajala prednost kateremu-koli v tej deželi navadnih jezikov.

50 letnica tržaškega gimnazija slavila se je dne 5. novembra po določenem programu.

Ob 8. uri zjutraj bila je slovesna služba božja pri sv. Antonu starem. Ob 10. uri pa se je pričela slavnost v gimnazijskem poslopju. Slavnosti so se udeležili: prevzvišeni vladika tržaški, ekselencenca namestnik vitez Rinaldini, deželna nadzornika pl. Klodič in Leschanofsky ter načelniki raznih civilnih in vojaških oblasti. Mestna oblast ni bila zastopana; g. župan se je opravičil z boleznijo. Za tem so se vršile pevske in glasbene produkcije ter deklamacije dijakov.

Slavnostni govor je imel g. profesor dr. Tomasini. Ta govornik pa ni bil izbran posebno srečno, ker je nemški govor govoril brez pravega nemškega naglasa, — torej prejednolično — in ker se je veliko preveč in podrobno bavil se zgodovino pred osnutjem tega gimnazija, a veliko premalo se zgodovino te učilnice — kar bi bilo umestno v prvi vrsti — v 50 letih nje obstanka. Gospodu govorniku in zgodovinarju se je vrnila tudi mala pomota. Ne od leta 1806 — kakor je trdil govornik — ampak od leta 1804 je bil Fran I. prvi cesar avstrijski.

Ko je zaključil svoj govor gospod profesor in katehet Tomasini, zapel je zbor cesarsko pesem, katero so udeležniki slavnosti poslušali stojé. S tem se je zaključila slavnost.

Pripomniti bi še bilo, da se predpoludnem na hodniku I. nadstropja v gimnazijskem poslopju vsidali mramornato spominsko ploščo ter da je bil na večer komers v društvu „Austria“.

Le še par besedij. Vsa slavnost je imela izključljivo nemšk značaj. To se nam ne vidi korektno. Ta izključljivo nemški značaj slavnosti utegnejo opravičevati s tem, da je tržaški državni gimnazij nemška učilnica. To pa ni res! Učni jezik je sicer nemški, ali zavod sam ni nemški, ker je velika večina učencev nemške narodnosti. Z ozirom terej na mešano narodnost učencev bilo bi umestno, da so ob tej slovesni priliki v programu privolili nekoliko prostora tudi slovenščini in italijanščini.

Italijanska šola v sv. Križu. Mestna gospoda še nočejo mirovati: Tržaško okolico bi hoteli poitalijančiti na vsak način. V gmotnem pogledu prizadeli so jej hude rane npr. t. v. jej ogromne davke in obdanske doklade. Kajti od teh doklad potrosijo le slabo polovico za potrebe okolice. A s tem niso še zadovoljni. Izbrali so si tržaško okolico kot nekako obljubljeno deželo ter hočejo, naj velja kar hoče, napraviti iz nje laško pokrajino ter tako razširiti zemljo, do koje aspirira v narodnem obziru mati Italija. V celoma slo-

venski vaši Sv. Križu prebiva tudi kaci 20—25 družin (delavcev), došlih od onkraj črno-žolte meje. Ti delavci in par domačih renegatov, naščuvanih po tamošnjih poslužnih dušah, so že pred par leti prosili za uvedenje laških paralel na kriški narodni šoli. Deželna vlada, uvidevša nepotrebo enake šole, je pa prepovedala ta namen z odločno prepovedjo. Dolgo so si belili lase, kako bi mogli vendar priti do cilja in magistrat je za ničevno ceno prepuštil „Legi“ prostor za sidanje šolskega poslopja. Manjkalo je pa menda bogatih zakladov in za to so se obrnili do italijanskih kolovodij v Trstu, da pridejo na pomoč „alla santa causa“. Počeli so nabirati in res so že nabrali dosedaj blizo par tisočakov. V imeniku darovalcev lahko čitamo imena vseh najgrizejših nasprotnikov slovenstva, od radikalcev D'Angelija, Cambona, Rascovicha, do zmernega župana Pitterija, ki je podaril 100 gl. Mej darovalci je tudi več taci, ki ne marajo, da se objavi njih ime. Najbrže so ti oni pseudo-patrijotje tržaški, kateri žego sveči dvema bogovoma. Koncem se je oglašila tudi nekdanja mladina, ki se je šolala na tržaški državni gimnaziji ter je sedaj, ob času petdesetletnice, darovala 500 gl. za laško šolo v slovenskem Križu. Iredentarski in vladini listi v Trstu pa pojo slavo „vrlim“ nabiralcem ter se veselijo velikanskih vsehov z novo šolo. Žalibog, da danes okoličani niso gospodarji na svojih tleh, kajti, da ne upravljajo nasprotna gospoda tržaške okolice, povetili bi pač drugače tem skušnjavcem. Okoličani morajo doprinesati za potrebe mesta, a v zahvalo hočejo jih raznaroditi. Vendar pa se nadejamo od slavne vlade, da z enako odločnostjo, kakor pred dvema letoma, zajezí poti držnemu temu početju.

Prihodnji predpust. Na mesto nekdanjih čitalnic po tržaški okolici stopila so slovenska pevska društva. Vsak okraj, dá, skoraj vsaka vas ima že svoje pevsko društvo, ki s lepim petjem vnema sorojake k domoljubju ter užiga v njih narodni čut. Vsak rodoljub se mora le radovati na lepeli navadi — skupno prepevati v javnih prostorih lepo ubrane skladbe. In teh slišiš v okolici mnogo. Okoličanski pevski zbori so v obče dobro izvežbani in malokje po Slovenskem naletiš na enako veselje do petja kakor tu. Reči smemo, da sta okoličanskemu mladeniču prirojena veselje in dar petja. Že posamična društva store mnogo; tem več se je nadejati od skupnosti teh pevcev. Ako bi se večkrat vadili ter nastopali skupno, bilo bi to kaj nenavadnega, kaj lepega. In uprav sedaj se pripravljajo vsa naša pevska društva za koncert, ki se priredi v prihodnjem predpustu. V obširnem mestnem gledališču nastopijo vsi pevski zbori dne 7. januarja prihodnjega leta. To bo kaj krasnega! Upamo, da bo ta skupni koncert začetek trajni zvezi mej vsemi tukajšnjimi pevskimi društvi. Mi opozarjamo slovensko občinstvo iz mesta in dežele že sedaj na to lepo veselico ter smo uverjeni, da bo vedelo po vrednosti ceniti trudoljubivost toliko izbornih pevskih sil. —

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo v Divači po podoknici, prirejani Ivanki, 3 gl. 70 kr. — V kazen za izgovorjene ptuje besede so nabrali v krómi g. Cokolja 41 kr.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Greti ima svoj izvanredni občni zbor v nedeljo, dne 20. t. m. ob 4 uri popoldne v prostorih otroškega vrta na Greti (nova hiša g. Krajoerja.) Na dnevnem redu je izvolitev novega odbora.

Odbor trž. ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda naznanja, da ima svoj koncert s prijaznim sodelovanjem tržaškega „Sokola“ dne 19. t. m. in ne 12., kakor je bilo naznanjeno po pomoti.

Za svetoivansko podružnico sv. Cirila in Metoda nabralo se je v veseli družbi zaradi izgovorjenih ptujih besed 70 kr. — 1. in 2. t. m. nabralo se je pri Sv. Ivanu 15 gl. 72 kr., kateri znesek se je pride-

jal glavnici, da se bralno društvo s časom vpiše pokroviteljem družbe s vsoto 100 gl.

Izrednike v Pazinu, ki so psovali slovenske izletnike o priliki veselice v Lindaru, obaodilo je c. kr. okrajno glavarstvo vsacega na 5 gl. globe. Kakor čujemo, ima to zadevo v rokah tudi c. kr. državno pravdnistvo.

„Stotinka?“ Iz Trsta se nam piše: V predzadnji št. Vašega cenjenega lista sem čital nasvet, naj bi se za novi drobiž (denarni) vpeljala beseda „stotinka“. To bi bilo res umestno. Pripomniti bi imel le naj bi se rabila lažja, blaglaaneja in toraj lepša oblika: „stotina“ (Slovenski listi kaj napačno uporabljaja to besedo n. pr. par stotin ljudi — namesto par stotíc.) Morda mi bo de kedo ugovarjal, češ da je nek razloček med „stotino“ in „stotinko“. Toda če nam dobro služijo izrazi: tretjina četrtna, petina, desetina itd., — čemu bi ne smeli reči: stotina, 2 stotini, 3 stotine itd. ker pomeni beseda „stotina“ itak: „stoti del“, dočim bi se morale rabiti za pomen 100, 200 itd. vedno le izraz „stotica“. Toraj bodem v prihodnje kupovali peresa po „stotini“, za vrček piva plačali bodemo 20 stotin, in če do tedaj postane ceneje, morda le 16 stotin. — Gospod urednik, sprejmite te opazke, in gotovo se prepričate, da bo de moj nasvet vsem Slovincem — všeč.

Dolorosus.

Iz tržaške okolice nam piše nekdo: Gospod urednik! Radi bi poizvedeli, ali tržaški odvetniki plačujejo davke? Mislimo, da ne; ali vsaj krivično bi bilo to, ako bi morali plačevati davek, ko jim drugi posegnjo v posel. Neki kapovila koraca skoro slednji dan se svojim adjutantom k sodišču, da tam pregleduje razne knjige ter daja potem „pojasnila“ svojim „strankam“. Bog ve, ako zastoj? A bojim se, da odtegne marsikak goldinarček gospodom doktorjem in odvetnikom, ki so se morali leta in leta pripravljati za svoj poklic ter prečuti marsikako noč. Čudno pa je to, da ti ljudje tako radi zahajajo pod senco dvoglavega orla, dasi se jim sicer gnusi, kar je črno-rumeno. Nekdo, ki je sedaj zaprisežen poverjenik, izrasil se je nekdo ne kaj spoštljivo o monturi. Gospoda pri sodišču: kam veslamo?!

Iz Rojana se nam piše: V italijanske razrede naše šole zahajajo torej sami slovenski, domači otroci, kakor ste povedali nedavno. Naglašati pa moramo, da se mnogokateri oče teh otrok po krómah apnaša kot izboren narodnjak in hraber Slovenec. Seveda, nekateri otroci zahajajo v italijanske razrede z bok same nebriznosti starišev, a druge je zvalila na led kaka servilna duša. Ako je v Rojanu kaj pravih Italijanov z družinami, ti pošiljajo svoje otroke v mesto, ker pravijo, da je rojanska šola za kmete — „ščiave“. Po takem so italijanske vspretnice v Rojanu čisto nepotrebne ter jim je le ta namen, poitalijančevati slovensko dečo. Zadnji čas bi bil, da se vzbudimo iz mrtvila, a jda se tudi vlada jame zavedati opasnega položaja okoličanskih Slovincov. Največja napaka je ta, da so okoličani šestokrat preposlušni in da je veliko premalo taci, ki bi imeli toliko značaja, da ne vržejo svojih narodnih pravic od sebe radi male koristi, koje jim po velikih prošnjah ponudi magistrat.

Iz Kopra se nam piše: Skušnje učiteljske sposobljenosti za ljudske in meščanske šole pri c. kr. izpraševalni komisiji v Kopru prične se dne 10. t. m. Oglasilo se je 32 učiteljev in učiteljic. Med temi so s slovenskim poučnim jezikom gospodičini: Pogačnik in Čok ter gospodje: Uršič, Šinigoj, Justin, Teršavec in Trečič; in s hrvatskim poučnim jezikom: gospod Baff Nikolaj in gosa Golmajer-Sosič. Z italijanskim jezikom gospodičine: Šiligoj, Sessa, Cante, Mrach, Pavla, Treves, Pan, Alme-rigogna, Floriani, Carboneti, Kunacz; in učiteljci: Vidrih, Rovere, Bregant. Za dopolnilno skušnje in to iz nemščine: gđc.

Homan, Maffei, Klemeneich, Castelbolognese in gospoda Boneti in Fiorin. Za petje in telovadbo: Homan in gospodičina Boneti, ter za francosčino: gápč. iz Trsta Valentinich in Zey.

V izpraševalno komisijo so za dobo od leta 1892/93 do koncem šolskega leta 1894/95 novo imenovani po c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje pod predsedništvom preč. gosp. viteza Ivana Revelante-a, vpokojenega c. kr. vodje učiteljskega izobraževališča v Kopru, ti-le izpraševalni udje: gg. profesorji Ivan Markelj, c. kr. vodja izobraževališča, Kožuh, c. kr. okraj. šolski nadzornik, Jos. Kristan, Julij plem. Kleinmayr; potem Černivec, Belusich, Bennati, Franković, Schaffenhauer in vadniški učitelj Orbanich. Za veronauk predsedništvom prošta Petronija: gg. Pančur in Spandaro. O izidu skušnje poročalo se bo de v „Edinosti“ pravočasno.

Vabilo k veselici, katero priredi družba sv. Cirila in Metoda podružnica „Pivka“ v Št. Petru v nedeljo 13. novembra 1892 v prostorih g. I. Hafnerj-a. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ustopnina za osebo 50 kr., za obitelj 70 kr. K obilni udeležbi vabi najljubneje ODBOR.

Glasovite občinske volitve v Pomjanu pričele so se danes. Poizvedeli smo, da tudi takrat pride v Pomjan vsa tista poznana koperska gospoda. No, to bo zopet fletno!

O priliki otvoritve društvenih prostorov bralnega društva pri Sv. Ivanu darovali so za bralno društvo nastopni gospodje: preč. župnik Ivan Treven 4 gl. Štefan Nadlišek 3 gl., Miha Kamušič 1 gl. 40 kr., Srečko Bartelj 1 gl., I. Mankoč 1 gl. 10 kr., prof. M. Mandić 70 kr., Fr. Žitko 30 kr., M. 1 gl.

„Sessolote“ štrajkajo. „Sessolote“, delavke v magazinu tvrčke Basevi, so ustavile delo pred par dnevi, baje radi pičlega plačila in raznih sitnosti. En del je šel zopet na delo, nad 100 jih pa štrajka še vedno. Ko so se predvečerjem zvečer na delo povrnivše se delavke vračale domov, pričakovalo jih je na Lipkem trgu nad 100 „puntario“, tako, da so morali redarji vmes poseči in so tudi zaprli tri delavke.

Očeta umoril je 20-letni fant Janez Metlika iz Petrinje, občine dolinske. Bil ga je toliko časa s kamenjem po glavi, da je izdihnil svojo dušo. Nečloveškega sinu so že odpeljali v zapor.

5-letna deklica je zgorela v hiši nekoga Stoka na Kontovelju. Pustili so jo samo doma; približala se je peči tako, da se je vnela obleka in revše je poginilo na opeklinah. Koliko krati smo že svarili: Stariši, pazite na otroke in ne puščajte jih samih doma, kajti nesreča ne počiva nikoli.

Javna zahvala.

Podpisano načelnistvo se zahvaljuje presrečno preblagorodnemu gospodu Franu Kalistru, veleposestniku itd. v Trstu, na podaritvi 1 peči za slovensko šolo pri sv. Jakobu.

V Trstu, 8. novembra 1892.
Načelnistvo možke podružnice sv. Cirila in Metoda:

M. Mandić, G. Bartol,
načelnik. tajnik.

Zahvala.

Podpisano zahvaljuje se po tej poti vsem sodelovalcem pri veselici pevskega društva „Vesela“ v Škedenju, vršivši se dne 30. oktobra t. l., in sicer gospodičinam igralkam Jožefi Godina-Skuta in Jožefi Godina-Fero; gospodom igralcem Josipu Flego-Lazar, Antonu Pižonu in Lovru Flego-Tuno; kakor tudi gospodičini deklamacijalki Vekoslavi Godinovi, in slavnemu tamburaškemu zboru „Tržaškega Sokola“. Izreka se zahvala vsem udeležnikom veselice, posebej pa onim, koji so v ta namen kaj podarili in sicer: gg. Anton Sancin-Oroš 70 kr., Andrej Sancin-Mežnar 40 kr., Lovro Flego-Dražan 30 kr., N. N. 20 kr. Od Boga jim plačilo!

Predsedništvo
pevskega društva „Vesela“
v Škedenju.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin

„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruga z omejenim poročivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 14-104

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najelegančajše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonialnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasareto“ in sifone. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sorganze (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosičiča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster

„Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaštic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega

domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske pešne tiskalice. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja

v ecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice

zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“

poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via Nuova

opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Mlekarna Frana Gržine

iz St. Petra na Notranjem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smotana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter. Toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19.

trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Pivarna Lavrenčič, Via Rossetti

nasproti lekarni Leitenburg priporoča svoja izborna istrska vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter, v stanovanju postavljen; manje naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Čistim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra istrska kapljica. 19-25

Ivan Prelog, priporoča svojo trgovino

v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Ro-

magna št. 6. priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“

v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Jakob Janež, tapetar via Stadion št. 10

na dvorišču priporoča se slavnemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska dela, kakor zof, madrace, naslanjace itd. Zagotovi točno in hitro postrežbo po jako nizki ceni.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, plotenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu)

Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalno tečajje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

DROGERIJA na debelo in drobno

G. B. ANGELI 104-32 TRST 12-12 Corso, Piazza della Legna št., 1. Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelki. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najboljših znanih vrelcev kakor tudi romaniško žveplo za žvepljanje trt.

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentrož (milefiori). kri čističe in neprekosljivo sredstvo zoper palenje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitki z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravila. Dobiva se v odlikovani lekarni 81-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.

Poštne pošiljkatve izvršujejo se neotogoma.

Drogerija Arturo Fazzini v Trstu

Ulica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izbor mineralnih vod, zmetih oljnatih barv najfinijih vrst; rdeče, rumene, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razum tega velika izbor barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwisde (Korneuburger Viehnährpulver) za živino. Zaloga miodij, barv, zdravil; zaloga žvepla in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 36-50

Nič več kašlja!

PRVNI ČAJ napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čistih kri; ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 noč.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pille za prestenje života in proti madronu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 80 noč.

Plašter in tudi tinktura proti kurjim ošesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja ošesa 20 novč. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edino zaloga v Trstu v lekarni ROVIS, v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni in Gliubic. 1-10

V tej lekarni govoril se tudi slovenski.

Ivan Gustinčič

gostilničar

„Alla croce di Malta“

Via Valdirivo št. 19

toči izvrstna istrska in furlanska vina in ima prav dobro kuhinjo. 1-2

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popolnino. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljne naklonjenosti slavnega občinstva. Ponižni

104=18 P. Favero.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo je ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1891. f. 46,528,568 62

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 25,207 847-99

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1891 f. 132,177,289-02

Plačana povračila: a) v letu 1891 f. 8,530,153-48

b) od začetka društva do 31. decembra 1891 f. 244,247,920-89

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v astnej hiši. 10-12

LEKARNA

A. KELLER

ex Rondolini, utemeljena v letu 1769.

TRST, Via Riborgo br 13.

Razprodaje sledeče posebnosti: Glasovite in prave flaštre iz Brešije, železo-Mallesi. Navadno ribje olje; isto olje z jodom in železom. Elikzir Cocca, okrepiljači in prebavljajoči. Elikzir China proti mrzlici. Anatarinsko vodo za usta. Obče poznano vodo katrama in vbrizgavanja katrama. Zmes proti tajnim boleznim. Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vino s Chino okrepiljače želodca kakor Marsala. Prašek za zobe, bel in rožnat. Ciperški prašek bel in rdeč itd. itd. Glavna zaloga rogatske kislice kneza Esterhazyja. NB. Pogodbe za tukajšnje dežele se vsprejemajo po ugajajoči pogodbi ali po povzetju. 18-27

RAZGLAS

Naznanja se sl. občinstvu, da bode v Dolini pri Trstu v petek dne 11. novembra t. l., t. j. na dan sv. Martina,

semenj

za živino in razno blago. 2-2

V Dolini, dne 5. novembra 1892.

Županstvo.

La Filiale della Banca Union

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3 % c. preav. di 5 g ni 2 % c. preav. di 20 g n
3 1/2 % " " " " " 12 " 2 1/2 % " " " " " 40 "
3 1/2 % " " " " " 4 mesi fissa " 2 1/2 % " " " " " 3 mesi
3 1/2 % " " " " " 8 " " 3 % " " " " " 6 "

Sulle lettere di versamento attualmente in circolazione con dodici giorni di preavviso il nuovo tasso d'interesse entra in vigore col 7 Maggio a. c.

In banco giro abbonando il 2 % c. interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a fior. 20.000 — a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti sino alle 5 pom. la valuta del medesimo giorno.

Assume nei propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altri principali città; rilascia a loro assegni per queste piazze, ed accorda oro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

Procura per propri clienti informazioni sull'Intero e sull'Estero verso il solo rimborso delle spese postali.

b) S'incarica dall'aquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise nonché del incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso modiche provvigioni.

c) Sconta cambiali dirette e domiciliare a condizioni correnti.

d) Rilascia assegni ed apre crediti su tutte le piazze dell'Intero e dell'Estero a modiche condizioni.

e) Sovvenzione effetti e valute.

f) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

g) Vende le obbligazioni comunali 4 1/2 % della Prima Cassa patriottica di risparmio di Budapest, le lettere di pegno 4 1/2 %, e le obbligazioni comunali 4 1/2 %, con premio del 10 %, della Banca commerciale ungherese di Budapest, le obbligazioni comunali 4 1/2 %, e le obbligazioni 4 1/2 %, con 10 % di premio della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4 1/2 %, della Banca centrale austriaca di credito fondiario, i lotti 3 % 1.a e 2.a emissione dell'Istituto di credito fondiario austriaco (Boden credit) le obbligazioni 4 % con lotteria (vincita principale fior. 50.000) della Banca ipotecaria ungherese di Budapest, le lettere di pegno 4 % dello Stabilimento provinciale ipotecario dell'Austria inferiore al corso di giornata. 11-12

Trieste il 25 Aprile 1892.

CARLO PIRELLI

mejnarnodni agent in speditér

Trst, Via Arsenal št. 2. 30-38

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem

in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Velika 50 novčna loterija.

Glavni dobitek

75.000 goldinarjev

Srečke po 50 kr. priporoča: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco Nigris, Mandel & Co., Daniele Levi & Comp., Il Mercurio.

Žrebanje

1. decembra.